

Vincze Dezső

Egy bokszoló küzdelmei

Szenes Hanna emlékének

SZEMÉLYEK

Bayer Ferenc

Mary

János

Lajos

*A cselekmény 1995-ben, egy nyári nap délutánján,
Bayerék lakásában játszódik, Budapesten*

Amikor a függöny fölmeleg, Mary ruhát varr, Ferenc – az egyik szeme alatt monokli, homlokán ragtapasz – pedig egy könyvet olvas. Az izgalmas összevisszaság benyomását keltő napaliban (heverő, szekrény, asztal, székek, könyvvel teli két polc, magnó, telefon stb.), az asztalnál ülnek. Mindenfelé cserepes virágok tarkállanak. A falakat, az eredeti festményen kívül, Van Gogh két képének nagyméretű, színes reprodukciója díszíti. Ferenc nyúlánk, jókötésű, harmincöt éves férfi; melegítő van rajta. Mary rendkívül csinos, huszonhét éves nő; öltözéke: póló és valamilyen nadrág. Kora délutánra jár az idő. Kintről gyakran behallatszik az utcai forgalom zaja. A függöny felgördülése után Mary feláll, a magnóhoz megy, és bekapcsolja a készüléket. (Mozart „»nagy« g-moll szimfóniá”-ja szól.) Azután visszaiülve folytatja a varrást; ám néhány öltés után megint a magnóhoz ballag, és kikapcsolja. Ferenc erre fölneéz a könyvből, majd tovább olvas. Mary igencsak zaklatottnak látszik. Leül, és újfent varrni kezd

MARY (varrás közben; nyugalmat erőltetve magára) Beszélhetnél Kovács Gyurival, hátha visszavennének. Nem hívod fel őt?

FERENC (a könyvet az asztalra helyezi, majd kissé ingerülten mondja) Nem, nem, nem! Hányszor mondjam még el neked, hogy munka mellett a napi két edzést meg a hajnali futásokat képtelenség volna elvégezni; legalábbis úgy, hogy azzal én meg legyek elégedve.

MARY Én ugyan nem sokat értek hozzá, de szerintem jócskán túledzed magad a nagy igyekezetekben... (Kis szünet után, sértődötten) Hát jó, ha semmiképpen sem akarsz elhelyezkedni, nem erőltetek.

FERENC Tudom, mennyire önzőnek tartasz, de értsd meg! azt akarom, hogy érezzem: mindent megtettem a sikerért.

MARY (félbehagyja a varrást, és szemrehányó tekintettel mondja) Lajosék támogattak volna, de vele is összevesztél. Ha szüleid nem segítenének, nem is tudom, mi lenne... Ne szakíts félbe! Jóformán semmit sem keresel – hébe-hóba mi az a kis meccspénz?! –, ám a „szak-szerű” táplálkozásodra, a vitaminokra, a „csodaszerekre” rengeteget költesz; meg újabban még a pszichológus is... (Felugrik, és izgatottan jár fel-alá)

FERENC Remélem, majd kamatostul vissza tudom fizetni a szüleimnek... hamarosan.

MARY (gúnyosan utánozza) „Hamarosan, hamarosan”, mi értelme van ennek az egésznek, mondd?!

FERENC Megértem, hogy már nem bízol bennem... Elszenvedtem két vereséget, mert nem voltam jó idegállapotban. De...

MARY (nyersen közbevág) De miután egy csomó pénzt kifizettél a pszichológusnak!

FERENC Így is lehet fogalmazni... Úgy érzem, rövidesen formába lendülök, és sikerül majd szponzort találnom, meg aztán a meccspénzem is egyre emelkedik. S talán három éven belül kihívhatom az Európa-bajnokot, és valamelyik világbajnokot is.

MARY (idegesen fölnevet) Örülök, hogy te, a fellegekben járva, ilyen optimista vagy. Lehet, hogy valamikor fényes jövőt jósoltak neked, de nem kellett volna tizenkilenc évesen abba-hagynod!

FERENC Mondtam már néhányszor, hogy Archie Moore még negyvennyolc évesen is a világ legjobbja volt. (Érzi rajta, hogy titkol valamit) S a müncheni... a müncheni útnak ehhez nincs semmi köze!

MARY Eh, most se mondtál igazat! (Kis szünetet tart) Az év végén apád is nyugdíjba megy, jövőre már ők sem tudnak támogatni, sőt, nekünk kéne majd őket, ismerve a szánalmasan

alacsony nyugdíjakat. A drezdai házat csak nem fogják elkótyavetyélni a kedvedért?! Az én szüleimnek bosszantóan kicsi a fizetésük; a rendszerváltás után öt évvel is csak egy szűk, kiváltságos réteg keres jól. Némelyek túlságosan is jól keresnek, valósággal ömlik hozzájuk a pénz! A többség pedig...

FERENC *(ingerülten szavába vág)* Hagyd már abba a siránkozást! *(Feláll a székéről)* Még egy év; s ha nem megy, ígérem, abbahagyom. *(Rövid szünet után, elszántan)* De érzem, hogy menni fog, érzem, mert mennie kell!...

MARY *(nagy levegőt vesz, és kiabál idegességében)* Mi lenne, ha én meg azt tűzném ki célul, hogy világhírű táncosnő leszek, s füttyülvén a családomra, csak a táncolással törődnék! Ne szakíts félbe! Otthagynám önként a munkahelyem, amikor tombol a munkanélküliség, s koldusokkal van tele Budapest, az ország! Csak most nehogy rávágd kedvenc közhelyed: hogy a legrosszabb demokrácia is jobb, mint a legjobb diktatúra!

FERENC Nem vágok rá semmire semmit, de kérlek, fejezzük be a vitát! *(Órájára pillant)* Mindjárt indulnom kell az edzésre. *(Némi szünet után)* Gréta meddig lesz még a szüleidnél?

MARY *(továbbra is vehemensen)* Nem tudom; én egyre türelmetlenebb vagyok, te évek óta csak a boksszal foglalkozol! Eszel, alszol meg edzel; no meg a bokszmeccseket bámulod a videón... *(Változatlan vehemenciával)* Teljesen elhanyagolsz minket; mikor itthon van, te akkor is többet látod Muhammad Alit, mint a tulajdon lányodat! A szüleimnél sokkal több szeretetet kap, mint nálunk. *(Visszaül a székre)*

FERENC Kimondhatatlanul szeretem a kislányomat, és téged is, téged is nagyon-nagyon szeretlek.

Rövid csönd. Ferenc bekapcsolja a magnót (a „»nagy« g-moll szimfónia” szól újra); majd meg akarja csókolni a feleségét, aki újrakezdte a varrást, de az elrántja a fejét

FERENC *(szelíden)* Ne haragudj! *(Egy reklámszatyrot vesz a kezébe; majd megint az órájára néz)* Hú, sietnem kell!

MARY *(fagyosan)* A véres bandázsaidat kimostam; a fürdőszobában vannak, a kötélén.

FERENC Köszönöm.

MARY *(mint fent)* Zoknit, alsónadrágot találsz a szekrény aljában.

Halkan szól a zene. Ferenc a reklámszatyorba dobálja a szükséges dolgokat

FERENC *(hangosan)* Elmentem, szia!

MARY *(morcosan)* Szia!

Ferenc távozik. Mary abbahagyja a varrást, a ruhát az asztalra veti, s beleszúrja a tűt; majd felszökik, a telefonhoz lép, a telefonkönyvben gyorsan megnézi a számot, felemeli a kagylót, és tárcsáz. Kicsit vár

MARY Szia, Jani! Megismertelek a hangodról. Én Mary vagyok, Bayerné. Mit mondtál?...
Ja!... Az előbb ment el... Aha... Jó... Igen... Szia... *(A kagylót a helyére teszi)*

A falitükör elé áll, s röpké szépítkezés után besiet a vécébe; utána a fürdőszobába megy. Kisvártatva visszatér a nappaliba. Gondterhelten járkál, időnként kinéz az ablakon; nemsokára megszólal az ajtócsengő. Mary kikapcsolja a magnót; a bejárati ajtónál terem, és kitárja. Egy jóvágású, negyvenöt éves férfi (a „nagy generáció” oszlopos tagja) jelenik meg az ajtókeretben. Póló és farmernadrág van rajta; a póló elején lévő képen a gitárszólóba temetkező Jimi Hendrix látható

JÁNOS *(köszönésképpen a Ricky Nelson-dal címét-refrénjét énekli)* „Helló, Mary Lou!” A vágy villamosán jöttem..

MARY *(halkan és sietve)* Szia, gyere be!

JÁNOS *(katonásan)* 'Genis! *(Átszökell a küszöb felett, és becsukja az ajtót)*

MARY Jól befűtöttek odafönn... *(Ráfordítja a kulcsot)* ...igazi nyár van.

János szeretné megcsókolni Maryt, csakhogly ő ezt nem engedi meg

JÁNOS *(vidáman)* Azám, babám, forró hangulatú! *(Mary felé szaglál)* Hű, mi csodás illat, vérünket fölüző!... *(Nagyot szippant az illatos levegőből; kis szünet után, még az előszobában mondja:)* Tükön ülve vártam már a hívásodat, aranybogár. Azt gurítottam Olgának, hogy a franztadti közéleti kitűnőség, Kulcsár Zozó telefonált, hogy nézzek be a szkúlba, mert szeretné kikérni a véleményemet a mat-fizes pályázatokkal kapcsolatban...

A nappaliba érnek, s behajtják az ajtaját

JÁNOS Ravasz vagyok, mint Odüsszeusz!

MARY *(bosszankodva)* Jól beolvastam neki, mielőtt elment. Azt hiszi, én mindent elviselek. Őt évek óta csak a bokszt érdekl; képes volt otthagyni a munkahelyét is. Ráadásul, a hülye politika miatt, még a legjobb barátjával is összeveszett, aki sikeres építési vállalkozó...

JÁNOS *(közbevág)* Ez után szokott következni a gyanús müncheni út, az Isar-parti kiruccanás... Ezeket még hányszor fogod előtálatni nekem?

MARY Bocsánat! *(Idegesen)* Esküdni mernék rá, hogy valamiféle kapcsolat van a müncheni út és az ökölvívás újakezdése közt, hogy harminckét évesen újakezdte az ökölvívást. Ő roppantul tagadja persze.

JÁNOS S a „pofozógép” mit mondott, miért ment ki Münchenbe? *(Elmosolyodik)* Talán, hogy az Angolkertben leguríthasson egynehány korsó árpalevet Dobos Ákos kontójára?

MARY Halandzsázott előtte is, utána is valamit, meg azóta is mellébeszél... De ki az a Dobos Ákos?

JÁNOS A Szabad Európa Rádió, a SZER, Délutáni Randevú című műsorát vezette a nyolcvanas években, ragyogóan! S több ízben is elmondá, hogy aki innen, a „legvidámabb

barakk"-ból, eljut München városába, az nyugodtan keresse fel; és ő meghívja majd az illetőt egy-két korsó jófajta bajor sörre, melynek szinte tápláló komlóillata a frissen kisült rozscipóra emlékeztet.

MARY (*János szavaira nem reagál*) S miután hazatért Münchenből, közölte velem, hogy új-rakezdi az ökölvívást; és csakhamar a munkahelyét is otthagyta... Lehet ez véletlen egybe-esés? Szerinte igen. Szerintem meg nem! (*Rövid szünetet tart*) Van úgy, hogy egy álló hé-tig nem nyúl hozzám... mert este már hullafáradt... hajnalban futni jár. De én, a kopott ru-háimban, azért csak legyek a hűségés kis feleség... (*Toppant a lábával*) Hát nem!

JÁNOS Egyszóval: besokalltál... (*Odavetve*) De miért nem válsz el tőle? (*Lepöccint a pólójá-ról valamit*)

MARY (*érzések zűrzavarában*) Gréta miatt sem akarok elválni... meg aztán még mindig sze-remem őt... S talán... nem is tudom... (*Hangosan felsóhajt; testileg, lelkileg csupa feszültség*)

JÁNOS És alkalmasint azt sem tudod, hogy a nőstény mindig a nyugalom révén győzi le a hímet... Úgyhogy csak nyugi, nyugi!

MARY Ah, csak nehogy hülyére verjék!

JÁNOS Vagy hepehupásra.

Csend. Egy könnycsepp gördül le Mary arcán, János észreveszi

JÁNOS (*a könnycseppre mutatva*) Egy könnycsepp az arcodon – Bobby Solo!

János az „Una lacrima sul viso” című slágerből énekel (remekül); Mary letörli a könnycseppet

JÁNOS (*miután szemügyre vette a nappalit*) Akárcsak egy hippikégliben! Izgalmas össze-visszaság... Nekem tetszik! Már csak néhány hippici-csodabogár hiányzik innen, néhány bi-zarr, elveszett fiú és lány. Pólójukon például a „Szeretkezz, ne háborúzz!” felirattal.

MARY (*János pólójára mutatva*) Vagy mondjuk a gitárszólóba temetkező Jimi Hendrixszel.

JÁNOS Remek ötlet ez is. Kitől loptad?

Összemosolyognak. Csend

JÁNOS Ami neked Bartók meg Mozart, az nekem Jimi Hendrix... Az egyik unokabátyám ott volt Woodstockban, azon a híres-neves rockfesztiválon, ahol mindenki mindenkit szeretett, '69-ben. „Öcskös – mondta nekem –, Woodstockot leírni olyan valakinek, aki nem volt ott, mintha egy vaknak mesélnél a színekről...”

KIVETÍTŐN: JIMI HENDRIX WOODSTOCKBAN

MARY (*visszafojtott rajongással*) Ő valóban ott volt?

JÁNOS Aha... és azt állította ez a fenegyerek, hogy a koncert közben lejattolt vele Hendrix. Nagyon... Mit nagyon!?! Baromira irigyeltem őt!

MARY De hogy került az unokabátyád innen, Magyarországról, Woodstockba, 1969-ben?

JÁNOS Akkoriban a washingtoni magyar követségen dolgozott a faterja, s az egész család kint élt vele... (*Kis hallgatás után*) A három év alatt keresztül-kasul bejárta a tesó – főleg az apostolok lován meg autóstoppal – az Államokat. (*Allen Ginsberg „Üvöltés” című művéből mond egy részletet*) „...öröm az emlékezetnek a megszámlálhatatlan sok lány, akit lefektetett az üres grundokon, a vendéglők udvarán, a mozik ócska széksoraiban, a hegy-csúcsokon, a barlangokban...” (*Némi szünet után; szomorúan és tisztelettel*) Tíz éve halt meg dr. Töröcsik Zoltán, heroin túladagolás következtében, mint Janis Joplin; ő is túllőtte magát egy fékevesztett Walpurgis-éjszakán, mielőtt fölemelkedhetett volna a szenvedély lázas gyönyörűségei közül a szemlélődés derűs magasságába... Harminchét évet élt. (*Néma csend*) Sajnos, a rendszerváltást, a vasfüggöny s a berlini fal lebontását, Magyarország függetlenségét már nem érthette meg. Pedig rohadtul tudta volna értékelni ezeket... szabadságimádó szellemével!

MARY Orvos volt?

JÁNOS (*hamiskás mosollyal*) Hát, a nőgyógyászat volt a hobbi; s amint azt már sejteni engedtem, nem egy tucat leányzót gyógyított ki a velük született szüzességéből. De a tréfát félretéve, jogi egyetemet végzett...

MARY Született gyermeke?

JÁNOS Hét gyerekéről tudunk... Nekik, ha egyedül vannak is, mindig úgy köszönök, hogy „szerwoodstock”. Valamikor én is „klimpíroztam” a basszusgitáron... (*Gitárszólót imitál*) ...meg énekeltem is. Volt egy „kitűnő” zenekarunk a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején. Amikor játszottunk, a vájtfülűek nem csekély kínokat állhattak ki; hacsak el nem párologtak mindjárt az elején. Többnyire a külvárosi krimókban nyomultunk, egyszer azonban, egyetlenegyszer, sikerült kitalálnom egy ifiparkbeli fellépést is. A valóban kitűnő Tűzkerék előzenekaraként játszhattunk. A Budai Ifjúsági Park cerberusa, egy Rajnák nevű fickó, vízességű hajzuhatagom láttán, a bemutatkozás után elkeresztelt „Haré” Jánosnak... (*Az „Aquarius” című dalt énekli a „Hair”-ből*) Hű, micsoda örült évek voltak! (*Jack Kerouactól idézi:*) „Majd gyermekeink egy szép napon azt fogják hinni, hogy szüleik békés, rendezett, nyugodt életet éltek, minden reggel fölkeltek és büszkén elindultak az élet járdáján; – fogalmuk se lesz róla, milyen képtelenül vad, örült és szertelen volt valójában az életünk...”

MARY (*mindinkább feloldódik benne a feszültség*) Mondasz újakat; nem is tudtam, hogy zenéltél.

JÁNOS A vietnami események hatására a Saigon nevet kapta az imént említett „bünrossz band”. (*Mint a filmben Adrian Cronauer:*) Jóóó reggelt, Vietnam!!

MARY (*összerezzen*) Ne üvöls! Nem otthon vagy, és nem is Vietnamban.

JÁNOS (*fülig ér a szája*) S tetejébe még Adrian Cronauer sem vagyok. Bocs!

MARY (*órájára pillant*) Még jó, hogy nincsenek itthon a szomszédék.

JÁNOS Utoljára 1972-ben vettem gitárt a kezembe. Pizkosul régen! De a huszonöt éve halott gitárkirály világraszóló szólóit... (*Gitárszólót imitál ismét*) ...mind a mai napig szájtátva hallgatom. (*A pólóján lévő Hendrix-képre mutatva*) Ha most feltámadna ez az Orpheuszra hajazó „varázslókölyök”, és szétnézne itten nálatok, neki is fölöttébb tetszene... (*Széles*

mozdulattal a berendezésre mutat) ...ez az izgalmas összevisszaság. A sok illatozó virág! „Flower Power!” Yeah! *(A reprodukciók felé mutatva)* No meg a reprotok is, az tuti! Van Gogh... Ezeket még én is fölismerem.

MARY Tavaly nyáron vettük őket.

JÁNOS De az eredeti festmény se rossz... *(Rábök)* Mert ez eredeti. Ezt ki festette?

MARY A drezdai nagyapja... Ferencnek.

JÁNOS Azért én Andy Warholt hiányolom! Ha jól emlékszem, ő mondta: „Amíg enyém a címlap, nem érdekel, mit írnak rólam a 96. oldalon.” *(Kis idő múlva)* Ja, nem!... Várj csak, megvan! Ez Mick Jagger egyik aranyköpése... *(Jagger jellegzetes mozdulatait utánozva énekl)* „I can't get no satisfaction...”

Szünet

MARY A leánykák...?

JÁNOS *(apai szeretettel, mosolyogva; közben megkopogtatja az asztallap fonákját)* Hála a Mennyei Atyának, elevenek, mint a csík... Nehezen bír velük az anyjuk... *(Lehalkítja a hangját)* ...az apjuk meg még nehezebben.

Összemosolyognak

JÁNOS Kései gyermekek, el vannak kényeztetve... De hát, hadd hancúrozzanak, csak bajuk ne essen! *(Kis szünet után)* Néha mesélek nekik is a „rég, szép idők”-ról... Meg olthatatlan kíváncsiság lobbant bennük a madarak iránt, mind a négyükben. Még a végén ornitológusok lesznek. Képzeld csak el, egy családban négy ornitológus! El tudod te ezt képzelni? Vetettek egy csomó madaras könyvet; és örökké az anyjukat nyaggatják, hogy olvasson nekik a madarokról... Olykor olvasok nekik én is. *(Bazsalyog)* Kedvenc madaram nem a hattyú, nem a sirály, és nem is a vadkacsa...

MARY Hanem?

JÁNOS Hanem a gólya, galambom!

MARY *(rebbenő mosollyal az arcán)* Ennyi gyerek után ez egyáltalán nem meglepő.

JÁNOS Remélem, kakukkfióka nincs köztük!

MARY Gyöngyvér szeptembertől már iskolás lesz, ugye?

JÁNOS Ó, igen, igen... Már megvettük neki az iskolatáskát. *(Mary felé óvakodik)*

MARY Valószínűleg majd én is tanítani fogom őt.

JÁNOS *(kissé türelmetlenül)* Hát, őszintén remélem! Hisz nincs nálad jobb énektanár. Na de most már, ennyi madár után, lássuk a medvét! *(A Doors-dalból énekel)* „Come on, baby, light my fire!”

MARY *(arrébb lép)* Olyan ideges voltam! Jólesett egy kicsit elbeszélgetni.

JÁNOS Nekem is... *(Nézi az óráját)* De nagyon fogy az idő; azért ezt még mogyoróhéjban elmesélem: Az érettségi után, '68-ban érettségiztem, egynéhány napot Prága városában töltöttem... *(Elhallgat; majd röpke filózás után mondja)* Ezt röviden nem tudom elregélni; majd legközelebb...

MARY Most már mondd el, ha kíváncsiságomat fölébresztetted! '68 és Prága...

JÁNOS Hát, hát... *(Szavakat keresgél)* ...bámultam sokat a kiscsajokat; és testközelből stírolhettem az „emberarcú szocializmus”-t is, sőt mi több: benne császalkáltam a testében. Legközelebb majd innen folytatom!

MARY *(elsősorban az időt szeretné húzni vele)* Ne csináljak egy kávé?

JÁNOS Kávé? A világért se! Az aromás feketelé gyengíti a férfierőt; némi Napóleon-konyak viszont... *(Cuppant a szájával)* ...fokozni tudná a „harc kedvemem”. Az utóbbi csak vicc volt ám! Egyébként halászlét meg rántottát ebédeltem; s gyümölcslevet kortyolgattam a kaja mellé. A desszert pedig ma te leszel, drága édesem!

János ölelni, csókolgatni akarná Maryt, ám ő, mintegy megriadva, eltolja magától; s távolabb megy tőle

JÁNOS Az ördögbe is, mi van veled?!

MARY *(akadozva)* Még soha nem csaltam meg... és... most is csak bosszúból... *(Elhallgat, rövid csend)* Ne haragudj! Lehet, hogy nem tudom megtenni.

JÁNOS Később se megy, szivi?

MARY *(elutasító gesztussal)* Ajaj, úgy érzem, nem.

JÁNOS A szertárban – Samu a tanú rá – tők másként viselkedtél, ott már-már buja nőt alakítottál, miután kiöntötted a szívedet; s tegnap, mikor összefutottunk a Moszkva téren...

MARY *(elfelhősödő arccal János szavába vág)* Tegnap úgy gondoltam, s akkor is, amikor telefonáltam... hogy jó lenne... Hatott a széptevésed... *(Sóhajt)* Elegem van abból, ahogyan Fecó viselkedik... de képtelen vagyok rá, nem bírom megtenni!

JÁNOS *(belenyugvást színlel)* Pedig neked is csudára ízlene a dolog... *(Elindul Mary felé)* De ha nem, hát nem... *(Mary felé lépegetve, a „Can't Buy Me Love” című Beatles-dalt éneкли)*

Mary gyanútlanul közel engedi magához Jánost; és ő, az éneklést abbahagyva, megragadja az asszony pólóját

JÁNOS Mondám, hogy mint Odüsszeusz; ja, és az illemet a grundon tanultam.

MARY *(pólócibálás közben)* Naaa! Mit csinálsz?!

JÁNOS Segítek neked...

MARY *(mint fent)* Hagyd abba!

JÁNOS ...levetközni, szivi...

MARY *(ugyanúgy)* Megfojtasz...

JÁNOS ...a gátlásaidat is!

MARY ...te állat!

JÁNOS *(a pólót a heverőre dobja, szenvedélyesen)* Sok van, mi csodálatos, de a keblednél nincs semmi csodálatosabb!

MARY *(sikerült elszaladnia)* Képtelen vagyok rá!

JÁNOS Észbontóan csinos vagy, mint Marilyn Monroe! *(Rövid csend. János kiugrik a szerkójából; csak az alsónadrág és a zokni marad rajta)* S amint csődörben erő a legfőbb érték, úgy kancában a csinosság.

Mary az asztal másik végénél

JÁNOS *(felajzva liheg)* Drágaság...

MARY Nem akarom!

JÁNOS Nincs az a szarvasbika – szeptemberben, a bögés idején –, amelyik ennyire kívánná a gímet!

Az asztal félredobása után János elcsípi Maryt; a ház asszonya egyfolytában kapálózik

MARY Hagyjál!

JÁNOS Imádom...

MARY Eressz el!

JÁNOS ...az ilyen...

MARY Azonnal engedj el!

JÁNOS ...vadmacskákat!

János a szőnyegre teperi Maryt

MARY *(a szőnyegre eséskor)* Juj!... Ezt még megkeserülöd!

Dulakodnak. Mary könyörgő, tiltakozó kiáltásokat hallat (rögtönzött szöveg); János ajkát is el-elhagyja, a csókok mellett, egy-két vággyal teli szó (ez is rögtönzés), miközben próbálja Maryról lehúzni a bugyit és a nadrágot. Vadul birkóznak. Csurog róluk a verejték. Hirtelen megszólal az ajtócsengő. Abbahagyják a dulakodást, és rögvést fölállnak

JÁNOS *(a faliorára néz. Lihegve, halkan)* „Basszuskulcs”, csak nem... csak nem a férjed?

MARY *(halkan s elgyötörtén)* Ő majd csak estefelé... *(Magára kapja a pólóját)*

Zavart csönd. Helyére teszik az asztalt; visszateszik rá, ami lehullott róla, s köréje igazítják a székeket. A csengő megint megszólal

MARY (*kikiabál*) Megyek már, megyek!... Egy pillanat! (*Jánoshoz; suttogva*) Menj be a fürdőszobába! (*A nappali ajtaját szélesre tárja, és mutatja, melyik a fürdőszoba ajtaja; majd ismételten kikiált*) Mindjárt megyek!

Csend. János a szandáljába lép, s a levetett ruhadarabokat hóna alá csapva, besiet a fürdőszobába; s behajítja az ajtaját. Mary lehúzza a vécét, mintha használta volna, aztán megigazítja az öltözkét és haját; majd elindul a bejárati ajtóhoz

MARY (*útközben*) Nyitom már, nyitom!

Csend. Az ajtóhoz érve kikukucskál a kémlelőlyukon, összeszedi magát; s a kulcsot elfordítván, beengedi – Ferencet

MARY (*elhaló hangon, zihálva*) Szia... Hát te?

FERENC Azt hittem már, sosem nyitod ki...

MARY (*zavarát igyekszik palástolni*) Vécén voltam... utána a kezemet... megmostam a kezemet.

FERENC Mitől izzadtál ennyire ki?

MARY Pokoli a hőség.

FERENC (*gyanútlan*) Elvontad a figyelmem, s itthon maradt a fogvédőm; tudod, a korona miatt fogvédő nélkül nem kesztyűzhetek...

MARY Elnézést!

FERENC Majd ennyivel később fejezem be.

Az előszobában vannak

MARY (*arcán kifürkészhetetlen, halovány mosoly*) Jó... igen.

FERENC Valószínű, hogy a fürdőszobában maradt, miután leöblítettem... (*És már löki is be a fürdőszoba ajtaját*)

Mary kövé dermed, és a halovány mosoly gyöngyöző arcára fagy. Vihar előtti csend. Ferenc megpillantja a fürdőszobában megbújó Jánost (aki még mindig nem vette föl a nadrágját; a pólót már igen). Ferenc hirtelen nem tud megszólalni, csak arcizmai rángatóznak. Az asszony ingatag léptekkel betámolyog a nappaliba; János pedig kilép a fürdőszobából, és kezét Ferenc felé nyújtja

JÁNOS Szervusz, kérlek! (*Erőltetett mosoly fut át az arcán*)

FERENC (*úrrá lesz rajta a düh; villogó szemmel néz János arcába, már-már megütné*) Vidd innen a kezedet!

János öntudatlanul arca elé rántja a kezét

FERENC S azonnal takarodj ki a lakásomból, hordd el az irhát, mert nem állok jót magamért! (*Maryre mutatva*) S vidd magaddal ezt a ringyót is! Takarodjatok innen! (*Akkorát rúg a fürdőszoba ajtajába, hogy utána sántít*)

Feszült csönd. Ferenc bebiceg a nappaliba, s egy székre roskad. János, nadrágjával a hóna alatt, kismofordál a lakásból

FERENC (*elnyomja dühét a fájdalom*) Hah, ezt azért nem gondoltam volna; enélkül is megvolt a magam keresztje... (*Öklével az asztalra csap*)

MARY (*kezét tördeli, hangja reszket*) Jó... jó... Összepakolok... s elmegyek. De hidd el, te is hibás vagy ebben! Majd egyszer talán higgadtan megbeszélhetjük...

FERENC (*üvölt*) Nem érdekel, ki a hibás, takarodj innen, tisztulj a szemem elől! (*Megint az asztalra üt. Lehalkítja hangját*) Így aztán lehet a boksza összpontosítani... (*Lassúdan föl-emelkedik a székről*)

MARY (*közel a síráshoz*) Most mégsem pakolok össze... (*Távozik*)

FERENC „Gyarlóság, asszony a neved!” (*Csönd. Kitarja a karját, s fájdalmas arccal fölfelé néz*) Én Istenem! Drága jó, imádott Istenem! (*Hangja szívbe markolóan, bizonytalanul cseng. Lefekszik a heverőre; s kezébe temeti az arcát*)

Síri csend; néhány perc múlva megszólal az ajtócsengő

FERENC (*mogorván kikiált*) Nyitva van!

Csend. A bejárati ajtón Lajos lép be, s az előszobán át a nappaliba jut. Ő is harmincöt éves, mint Ferenc; öltözékén is látni, hogy van mit a tejbe aprítania

LAJOS (*egy kissé zavarban van*) Szia, Fecó!... Szevasz, öregem!... Erre jártam... mert egy éttermet építünk majd egy kőhajításnyira innen, a Fradi-pálya szomszédságában...

Ferenc lassan Lajos felé fordítja a fejét

LAJOS Örülök, hogy itthon találalak... Remélem... remélem, már nem haragszol rám annyira... Többet ittam akkor a kelleténél... a múlt nyáron ugye... S túl erőszakosan próbáltalak meggyőzni. *(Kis hallgatás után; erélyesen)* De nehogy már a politika vessen véget „ezeréves” barátságunknak!

Csend

FERENC *(felül a heverőn, szemközt a közönséggel; leolvasható az arcáról, hogy Lajosra nem neheztel)* Az előbb kaptam rajta Maryt... Az egyik idióta kollégája kúrogatja őt! *(Kis hallgatás után, elkeseredett dühvel mondja)* Ebben a kurva életben nekem semmi sem sikerül!... *(Hangja idegesen elvékonyodik)* Érted, Lajos? Semmi!... *(Egészen más hangon)* Ül le valahova!

LAJOS *(csodálkozását úgy-ahogy palástolja; hangjában szánalom)* Ezt föl nem tételeztem volna róla... *(Csend. Az egyik széket rézsútosan a heverő, azaz Ferenc felé fordítja, és rátelepszik. Vigasztalná barátját – erősen gondolkodik –, de csak néhány közhely jut az eszébe; ezért másra tereli a szót)* Az is megfordult a fejemben, hogy anyagilag esetleg nem vagytok jó helyzetben... Tudom, hogy kétszer is vesztesen hagytad el a szorítót.

FERENC Túlérzékeny vagyok... A pszichológus segítségével azonban már sikerült volna lelkileg is fitt állapotba kerülnöm. Ám a „kedves” feleségem... De csak azért sem adom fel! *(Előredől, s tenyerébe támasztja a fejét)*

LAJOS Ezt már szeretem! Amiben csak tudok, segítek. *(Kis szünetet tart)* A minap egy megsárgult Népsport került a kezembe... *(Üt egyet a levegőbe)* „Aki ekkorákat tud ütni, és ilyen fiatal, azt várja a szorító és a siker!” Emlékszel erre a mondatra?

FERENC *(fejét felemelve, Lajosra néz; és enyhén felvillanyozva mondja)* Persze, hogy emlékszem. A Népsportban írták ezt rólam; egy képalírás volt...

LAJOS *(szavába vág)* És még mindig az! S olyan öreg még ma sem vagy, de nem ám, édes öregem.

FERENC Kösz, kiérzem a biztatást szavaidból. Az után írták ezt rólam, hogy megnyertem a koreai IBV-t...

LAJOS Az Ifjúsági Barátság Versenyt, '77-ben, amelyen a szocialista országok fiatal bunyósai léptek a kötelek közé. Öregem, én mindent tudok.

FERENC Azt is, hogy Phenjanban a jelenlegi váltósúlyú profi világbajnokot, a WBC világbajnokát is legyőztem?

LAJOS *(somolyogva)* Most már igen.

FERENC Alekszandr Kuznyecovot, aki ma már ausztrál állampolgár, de akkor még szovjet színeken pofozkodott a fiú. Az elődöntőben néztünk egymással farkasszemet; a második menetben sikerült megállítanom őt...

LAJOS *(kérdő tekintettel)* Tizenkilenc évesen miért is hagytad abba?

FERENC Hogy miért hagytam abba akkor a bunyót? *(Némi szünet után)* Megelégettem az állandó fogyasztást. S érdeklődni kezdtem a költészet iránt. Elkezdtem írogatni is – ma már tudom, egy becsületes írástudó-dilettáns felkészültségével –, és szerettem volna bekerülni a bölcsészkarra... Ja, meg bizonyára emlékszel még rá, hogy akkoriban volt egy makacs kéz-

sérülésem – miatta a moszkvai olimpiára sem kezdhettem meg a felkészülést –, és ez aztán megkönnyítette a döntést...

LAJOS Emlékszem rá, hogyne emlékeznék... Mutattad a verseidet is, és hogy lefordítottad magyarra Goethe „Vándor éji dalá”-t, meg Heinétől a „Loreley”-t. De téged Isten is ökölvívónak teremtett! Öregem, szédületes jövőt jósolt neked a dinamitöklű magyar, a legyőzhetetlen Papp Laci is, miután játszi könnyedséggel győztél a junior Eb-n!

FERENC *(elszánt tekintettel)* Ami azt illeti... én még bízom benne, az emberélet útjának felén, hogy a ring 165 centiméterre nőtt óriása nem tévedett. Roppant mód bízom benne! *(Kis szünetet tart)* Szeptembertől a profi bokszt magyar „professzora”, Nagy „Bagó” József is segíti majd a felkészülésemet. Nagy „Bagó” Józsefről maga Muhammad Ali is elismeréssel szólt az egyik interjújában...

LAJOS Igen?

FERENC Igen, Muhammad Ali.

LAJOS A „Black Superman”...

KIVETÍTŐN: AZ ALI–FOREMAN MÉRKŐZÉS NYOLCADIK MENETE

FERENC De visszatérve még Nagy „Bagó” Józsefre: ’56-ban, a forradalom leverése után ment ki Amerikába, New Yorkba; s nemrég települt haza az öreg. Egész pályafutása alatt ő edzette Sugar Ray Riverát, minden idők egyik legkiválóbb öklözőjét; de dolgozott Joe Bugnerrel, Roberto Durannal, a verekedés atyamesterével, és a ghánai bokszvirtuózzal, Azumah Nelsonnal is... Ő is lát még bennem fantáziát. Ja, és új menedzserem van! Ugyan-is problémák voltak az ellenfélválasztással, a menedzselésemmel is...

LAJOS Hajrá, Fecó!... Majdnem azt mondtam, hogy Fradi...

FERENC Van egy visszatérő álmom: a New York-i Madison Square Gardenben, az ökölvívás szentélyében, tizenkét menetes, pokoli küzdelem után a ringbíró az én kezemet emeli a magasba, s derekamra csatolják a világbajnoki övet... Nap nap után azért dolgozom vért izzadva, hogy ez az álom egy napon majd valóságként térjen vissza... *(Kezét ökölbe szorítja)* Középsúlyú profi világbajnok akarok lenni! Mégpedig nem is akármelyik világszervezetnél... Ugye, hogy teljesen megőrültem?!

LAJOS Én az „örülteket” szeretem, akik mindent akarnak... Melletted vagyok, testvér!

FERENC *(izgatottan hajába túr)* Nos, eddig csak a pszichológusnak mondtam el ezt a rémes... ezt a rémséges dolgot... történetet.

LAJOS Mit beszélsz?

Csend. Lajos kíváncsian várja a folytatást; Ferenc pedig töpreng, hogy csakugyan elmondja-e. Eközben Mary, kisírt szemmel, betoppan a lakásba. Az ajtónyitásra csak Lajos neszel föl; de mikor a nappaliba ér, mind a két férfi órá mered

LAJOS *(a régi barátsággal)* Szia, Mary!

MARY *(Lajos ittléte szemlátomást meglepi. Erőltetett mosollyal)* Szervusz, Lajos!

Kínos csend

MARY (*Ferenchez; bűnbánó arccal, szorongva*) Nagyon sajnálom. És azt akarom, hogy tudd: nem történt meg...

FERENC (*nem néz rá. Fojtott dühvel*) Hogy mi történt, azt tudom... vagy legalábbis sejtem. Hogy mi nem történt, az meg nem érdekel!

MARY (*zavartan Lajosra pillant, s nyel egyet*) Érthetőbben fogalmazok: nem feküdtem le vele.

FERENC (*dühébe gúnyt kever*) Mert megzavartam a légyottot? Vagy talán állva csináltatok, he?!

MARY Most próbáltalak először megcsalni... Bosszúból... Csakhogy mikor sor került volna rá, minden porcikám tiltakozott ellene...

FERENC Lajosnak szeretnék valamit elmondani... Lehetőleg négy szemközt. (*Keserűen felcsattan*) Mondom, négy szemközt!

MARY Esküszöm a kislányunk életére, hogy amit elmondtam, igaz... Még soha nem csaltalak meg senkivel, soha senkivel! De most bűnt követtem el... Szívből sajnálom! S mondhatnék még valamit a mentségemre?

FERENC A délutáni edzésnek már lőttek, tehát időm az van. Gondolom, Lajos sem siet olyan nagyon...

LAJOS Tőlem nyugodtan... (*Feláll*) Amíg megbeszélitek, sétálok egyet itt a környéken; aztán majd visszajövök úgy fél óra múlva.

FERENC (*idegesen Lajoshoz lép*) Sehova se menj! Maradj, ülj vissza!... (*Megfogja Lajos vállát, s lenyomja őt a székre; majd ő is visszaül a heverőre*)

MARY (*Ferenchez; aki összevont szemöldökkel hallgatja*) Csak annyit szeretnék még hozzátenni az előbbiekhöz, hogy mintha kicseréltek volna: teljesen más emberként jöttél haza Münchenből... De ezzel kapcsolatban semmi érdemlegeset nem lehetett kisedni belőled; hol ezzel, hol azzal ütötted el a dolgot. Gyökeresen megváltozott az életünk... A kedv és a vidámság kihamvadt belőled, és én is egyre boldogtalanabb lettem... (*Sírás környékezi*) A ránk szakadt szegénység miatt is... (*Sírásba olvadó hangon*) De még inkább azért... mert tisztára elhanyagoltál minket... (*Könnyes hallgatás után*) Nekem meg aztán támadt ez a hülye ötletem... (*Elfödi kezével az arcát*)

Ferenc leszegi a fejét. Feszültségteljes csönd. Majd Lajosra néz, és ettől kezdve végig hozzá beszél; Mary egy ideig izgatottan rója a szobát

FERENC (*lassan és súlyosan ejtve a szavakat*) Pszichológushoz kellett fordulnom tehát, s mind ez ideig csak neki mondtam el ezt a rémséges dolgot... mely szorosan kapcsolódik a huszadik századnak a szörnyűséges intolerancia-kataklizmájához... a holokauszthoz. Szüleimet meg kell kímélnem tőle! Anyám rendkívül érzékeny idegrendszerű, de apámat is túlságosan megviselné... Marynek meg azért nem akartam elmondani... (*Elhallgat, nem fejezi be a gondolatot; s a rövid hallgatás utáni négy szót fölemelt hangon és igen gyorsan mondja*) Sem neki, sem másnak, a pszichológuson kívül, nem szóltam róla... (*Mélyet léleg-*

zik) Hol is kezdjem hát? (*Feszült csend. Összeszedi a gondolatait*) Ugye azt tudod, hogy édesanyám zsidó?

LAJOS (*igent bólint; majd kis idő múlva mondja*) Édesapád pedig német származású.

FERENC Szüleim az Elba partján ismerkedtek meg... Művészettörténész édesanyám a diplomáját a Drezdai Képzőművészeti Főiskolán szerezte.

LAJOS Segantiniből írta a szakdolgozatát.

FERENC Tudsz mindent.

LAJOS Édesapád meg drezdai.

FERENC Egymásba szerettek, de anyám semmiképpen sem akart kint maradni, ezért a hűség városában, Sopronban telepedtek le... Jó apám megtanulta a nyelvet.

LAJOS Tősgyökeres magyarsággal beszél!

FERENC Mert mérhetetlenül szereti az én édes drága anyukámat. Anyám apja, Klein Mór, aki az első világháborúban még hadnagyi rangban szolgált, s Doberdónál meg Galíciában ízig-vérig magyarként harcolt, munkaszolgálatos páriaként halt meg a Donnál... (*Kis hallgatás után; hangja tele van gyásszal*) Közel százezer magyar – zsidó és nem zsidó – pusztult el a Don-kanyarban, a szovjet ellentámadás következtében, 1943 januárjában...

LAJOS Olvastam Nemeskürty István könyvét, a „Requiem”-et... Irtózatos tragédia!

FERENC Anyai nagyanyám pedig egy náci munkatáborban végzi...

LAJOS (*részvevőn*) Ezekről eddig sohasem szóltál.

FERENC Hallgasd csak tovább! (*Csönd. Erősen gondolkodik*) A nácik a zsidókat nem tekintették embereknek; megsemmisítendő, elpusztítandó kártevőknek tartották, s étlen-szomjan, a bűzlő ürülékes vedrek között összepréselve utaztatták őket a koncentrációs táborok felé... Hogy merészeltek ítélni egy nép felett?! A marhavagonban történő gyötrelmes utazás után, anyám és a nagymama 1944. június hó 15-én érkezik meg az auschwitzi koncentrációs tábor zsidórámpájára, ahol a szelektálást végző SS-tiszt – talán dr. Mengele? – gépies intésére mind a ketten jobbra térnek... Ez általában azt jelenti, hogy a jobbra parancsoltak még kapnak egy kis lehetőséget, még rabszolgaként dolgozhatnak, mielőtt a gázkamrába „tessékelik” őket.

KIVETÍTŐN: AUSCHWITZ

LAJOS Borzalmas!

FERENC Auschwitzból Langenbielauba kerülnek...

LAJOS Langenbielauba?

FERENC Igen... Langenbielauba; Breslau, a mai Wrocław közelébe, és egy hadiüzemben dolgoznak. Szövőgyárban...

Fájdalmas csend. Mary leül Ferenc mellé

FERENC (*szemébe könny szökik; alig bír megszólalni*) Drága anyám kimenekült az embernek öltözött, lelketlen fenevadak halál-labirintusából; s a leírhatatlan szenvedések után a pesti rokonok, nagyapám húga és az ő férje, odaadó szeretettel gondoskodtak róla. Ezt a lakást őránuk örököltük; önzetlen, csodálatos emberek voltak. Anyám különben hatvani.

LAJOS Tudom, egyszer az autóból mutattad, melyik házban született.

FERENC Ja, valóban, emlékszem rá... Szülei szorgalmas munkásemberek voltak, égett a kezük alatt a munka, ám mint a zsidók többsége, éppen csak hogy meg tudtak élni.

LAJOS Nem volt egyéb tehát mítosznál az az állítás, hogy a zsidók általában jómódúak.

FERENC Ezt az antiszemita sajtó hangoztatta unos-untalan. Kétségkívül akadtak köztük gazdagok és olyanok, akik feltűnő jómódban éltek, de ezek száma viszonylag kicsiny volt...

LAJOS Hm...

FERENC A német csapatok bevonulása után, amely 1944 márciusában történt, a cukorgyár területére gyűjtötte össze a fasiszta söpredék Hatvan és környéke zsidó lakosságát, s innen vitték a halálvonatok Auschwitz-Birkenába őket... A keresztény magyarok közül voltak, akik sajnálkoztak, néhányan a szökésben is segítettek nekik... (*Rövid idő múlva*) ...míg mások kárörvendtek, és gúnyolódtak rajtuk...

LAJOS Az antiszemita barmok!

FERENC ...és alig várták, hogy kifoszthassák lakásaikat.

LAJOS Illetve, hogy beköltözzenek azokba.

FERENC A németektől megszállt országban a magyar zsidók, akik annyit tettek a hazáért, semmit nem értettek abból, ami velük történik, nem gyanították, mi vár rájuk.

LAJOS Hm...

FERENC Apai nagyapám, akivel többször találkoztál te is, tisztként szolgált a második világháborúban...

LAJOS Igen... Franz bácsi; sajnos, már ő is elment...

FERENC (*lélekben legyint*) Engem végtelenül szeretett... és én is őt, nagyon-nagyon! (*Némi szünet után, elszoruló torokkal folytatja*) Azután megtudtam... megtudtam róla... hogy egy vérengző... tömeggyilkos volt...

LAJOS A nagyapád!?

Döbrent csönd. Mary mélységes megdöbbenésében a szavakat keresi, de aztán mégsem szólal meg

FERENC Hát ez az az égbekiáltó dolog, melyet eddig csak a pszichológusnak mondtam el; s amely gyökeresen megváltoztatta az életemet... (*Maryre egy keserű pillantást lövell*) ...az életünket.

LAJOS Hol és mikor jutott ez a tudomásodra!?

FERENC Majd sorjában elbeszélem...

Ferenc mélyet sóhajt, amikor a szomszéd lakásban a Syrius együttes (Ausztráliában kiadott) „Devil's Masquerade” című lemeze roppant hangerővel szólni kezd. Mind a hárman önkéntelenül arra fordítják a fejüket, amerről a zene árad

FERENC *(túlkiabálva a zenét)* Hazatért a szomszéd férfi, öreg, ötvenéves, bőrs rocker. Imádja ezt az együttest, a Syriust; szerinte ez a magyar csapat volt a hetvenes évek elején a világ legjobb rockzenekara...

LAJOS *(fennhangon)* Röstellem a dolgot, de még csak nem is hallottam róluk...

FERENC *(mint fent)* „Ha nincs a vasfüggöny, tuti, hogy világsztárok!” – ezt több ízben is leszögezte a szomszéd; aki igazán rendes fazon... Megbeszéltük, hogy általában mikor nem zavarjuk egymást a hangos zenével... De nálunk most „műsorváltás” van. Hát így nem lehet beszélgetni!

Ferenc talpra szökken, a közfalhoz lép, s öklével döngeti. A becses kompozíció abbamarad, s az „Oké, főnök, all right!” kurjantás hallik; majd azt gajdolja a szomszéd, hogy: „De jegyezd meg jól, míg a Föld kerek, mindig lesznek rockerek!” Csönd. Ferenc visszaül a heverőre

FERENC Idestova három éve, hogy meghalt a drezdai nagyapám; '92 szeptemberében hunyt el. Napokig sirattam; és Drezdában, a temetésen, két idegen férfi – mint utóbb megtudtam, apa és fia – állt a hátam mögött, és időnként suttogva beszélgettek; természetesen németül. Egyebek közt a következők hangzottak el a nagyapámról: „Annak idején, hű, de kegyetlen is tudott lenni!... A langenbielau munkatáborban például »Kannibál«-nak hívták őt egymás közt a foglyok.” Ezt hallván, hátranéztem... Ja, és az illető azt is hozzátette, hogy az egyik kápó révén jutott ez a fülébe. Anyám néhányszor megemléltette, hogy aki a nagymamát '44 októberében, Langenbielauban, agyonlőtte, azt a vérszomjas tisztet „Kannibál”-nak nevezték a foglyok; előttük mindvégig homályban maradt a neve.

LAJOS *(elképedve)* Tehát a...

FERENC Ezekből a sustorogva elejtett szavakból, magától értetődően, semmi bizonyosat nem tudhattam meg; ám a bogarat fülembe tették.

Rövid csönd. Mary gyengéden megcsókolja Ferencet

FERENC A gyászszertartás után odaléptem hozzájuk, bemutatkoztunk egymásnak; majd az idősebbtől megkérdeztem, őt Günter Webernek hívják, hogy jól ismerte-e a nagyapámat?

LAJOS S ő?!

FERENC Közölte velem, hogy az öregapám századában szolgált, s hogy a háború után is tartották egymással a kapcsolatot; rendszerint Magyarországon találkoztak, a Balatonnál, Keszthelyen. *(Némi szünet után)* A tévéből értesült a haláláról és a temetés időpontjáról. Azt tudod, hogy festőművész volt a nagyapám.

LAJOS Hogyne!

FERENC Nos, ez a bűn-bajtársa, mivel akkor igen sietett, meginvitált müncheni otthonába, hogy ott kíváncsiságomat majd kielégíthesse. Néhány hét múlva sikerült is kimennem...

LAJOS Kimentél hozzá... És?!

FERENC Már beszélgetésünk elején rákérdeztem Langenbielaura. Nagypámtól úgy tudtuk, hogy ő végig a fronton teljesített szolgálatot... S elmondta ez az ember...

LAJOS Mit mondott el?

FERENC ...hogymint '44 májusában a frontról kerültek Langenbielauba, súlyos sebesülések után, frontszolgálatra alkalmatlanként. A nagypám mint Hauptsturmführer.

LAJOS Azaz százados volt

FERENC S megbizonyosodhattam róla, hogy nagypám azonos azzal a „Kannibál”-al, aki Langenbielauban, többek között, az anyai nagymamámat is megölte! (*Feláll*) Mintha valami furkósbot kupán vágott volna...

LAJOS Megáll az ember esze!

FERENC ...forgott velem a világ.

LAJOS Hihetetlen!

FERENC Anyám, amikor az ötvenes években viszontlátta őt, nem ismerhette fel, ugyanis novemberben még visszakéredzkedett a harcoló alakulatokhoz, és '44 decemberében, az Ardenneknben, olyan súlyosan megsebesült az arca...

LAJOS Az utolsó nagy német offenzívakor?

FERENC Igen... Tehát az arcát, láthattad, több plasztikai műtéttel sikerült csak úgy-ahogy helyrehozni. '45 előtt készült fényképet nem láttunk róla; azt mondta – s ez hihető is –, hogy a háború végén, '45 februárjában, az amerikai légierő szőnyegbombázásakor megsemmisültek. (*Kis szünetet tart, merthogy szirénázó tűzoltókocsik száguldanak el a ház előtt*) Megannyi polgári áldozata is volt a Drezdát ért bombázásoknak; körülbelül ötvenezer ember halt meg, az áldozatok többsége nő és gyermek volt. Apám a csodával határos módon megmenekült, ám édesanyja ekkor vesztette életét... De ezekről már beszéltünk, meg jó apám is elkeseregte neked. Jóformán porig lerombolták a várost, történelmi emlékeit is elpusztították; a Zwingert is... Bezzeg a gázkamráknak... s a haláltáborokba vezető vasúti sínpályáknak a bombázása kurvára nem érdekelte a Fehér Házat!

LAJOS És szövetségeseit...

FERENC Hm... Hadászati szempontból DreZda, illetve Hamburg porrá bombázása ugyanolyan céltalan, indokolatlan cselekedet volt az amcsik részéről, mint a második atombomba Nagaszakira történő ledobása...

LAJOS Igazság szerint Hirosimára se kellett volna ledobni!

FERENC (*igent bólint*) Enélkül is megmutathatták volna Japánnak, meg Sztálin-Dzsugasvili-nek is, mire képes az atombomba... (*Nagyot sóhaj*) Később kendőzetlenül elmondta Weber – nyakalta a bort, míg beszélgettünk –, hogy '43 tavaszán... ő ezt is csak hallomásból tudja... tehát, hogy '43 tavaszán... (*Hangja tele van gyásszal*) ...a varsói gettó lakóinak a lemészárlásában is részt vett a nagypám! (*Fájdalmas csend. Nehezen folytatja*) Weber azért másként fogalmazott... Ekkor felugrottam, és faképnél hagytam! (*Hangja megkeményedik*) Elég volt a nagypám, Franz Bayer rémtetteiből! (*Kis hallgatás után*) Hát ezeket a rémtetteket próbálnám én a boksztálán... (*Elhallgat; majd nemsokára hangos töprengésével töri meg a csöndet*) Hogy is fejezzem ki magam?... Nem jóvátenni... mert gyilkosságokat, brutális gyilkosságokat jóvátenni nem lehet! Egyet sem...

LAJOS Egyetlenegy embert sem lehet föltámasztani a leggyilkoltak közül!

FERENC Nekik, Semprunt idézve, „tisztá és testvéri tekintetre és emlékezésre” van szükségük... Én nem is jóvátenni, hanem – idézőjelbe a csak – „csak” jót akarok tenni, de azt minél többet! (*Reményteljes hangon*) Ha lesz hírnevem, s hozzá nem kevés pénzem, sok rászorulón, elesett emberen tudok segíteni majd! (*Elszánt tekintettel*) Profi világbajnok leszek, ha a fene fenét eszik is! (*Visszaül Mary mellé*)

Súlyos csönd. Mary szerelmes együttérzéssel Ferenc combjára teszi az egyik kezét, ő pedig önkéntelen mozdulattal fölemeli és megcsókolja azt; majd Mary, könnytől fátyolos szemmel, ráborul Ferenc vállára, s a férfi szeretetteljes mozdulatokkal lefejt magáról, és szájon csókolja megtévedt asszonyát. Szent a béke közöttük

LAJOS (*az előbbi némajáték után; tapintatosan*) És a háború után hogyhogy nem vonták felelősségre?

Mary a fürdőszobába vonul

FERENC (*nem válaszol mindjárt*) Talán, mert arcsebesülései, illetve a plasztikai műtétek miatt nem ismerték föl... De lehet, hogy csak véletlenül lemaradt a neve a háborús bűnösök valamelyik listájáról...

LAJOS Hm...

FERENC Arról sem tudok, hogy bujkált volna... Elképzelhető persze; s mikor aztán kiszágotta, hogy nem keresik, hazatért... S igencsak jól beilleszkedett a másik gonosz, diktatórikus rendszerbe is, és kapott mindenféle díjat, kitüntetést... Képei zömét azután – amelyeket életében nem adott vagy nem ajándékozott el –, végrendeletében, szülővárosának nagynevű Képtárára hagyta... (*Az eredeti festményre mutat*) Ezt például ő festette.

LAJOS (*arra néz*) Jaja, néhány éve már említetted; „Siegfried első találkozása Krimhildével” a címe...

FERENC (*igent bólint*) A „Nibelung-ének” e nevezetes eseményét ábrázolja a festmény... Gondolkoztam rajta, hogy leszedjem-e a képeit, de aztán mégiscsak hagytam őket, mert meg kellett volna magyaráznom, miért szedtem le.

LAJOS (*a nagyméretű festményt nézve*) Hát, megkapó festmény, az biztos! Van Gogh művei mellett sem kell szégyenkeznie.

FERENC (*dühödten*) A rohadt náci gazemberek és bűntársaik hatmillió, érted?! hatmillió zsidó származású embert gyilkoltak meg – a többi áldozatról most nem beszélek –, a „civilizált” Európában halálgyárat hozva létre! Hogyan történhetett meg mindez?!

LAJOS Hm...

FERENC Igen, voltak közöttük dologkerülő latrok és könyörtelen harácsolók, de melyik az a kert, amelynek gyümölcseit nem kezdték ki a férgek? Az istentelen gonosztevők, élükön az Antikrisztussal, azt akarták, hogy ennek az agyonrágalmazott, kismimizett, ámde legendás múltú, bibliás népnek írmagja se maradjon... Még a csecsemők iránt sem volt bennük könyörület!

LAJOS Iszonyú!

FERENC (*meditálva*) Ez már az iszonyat absztrakciója. Elvont iszonyat... Egy népet feszítettek keresztre!

LAJOS Azt a népet, amelyik például Spinozát, meg Einsteint is adta a világnak, az emberiségnek...

FERENC Meg mindenekelőtt magát az Úrjézust; és végeredményben a keresztény vallást is, amely mélyen és szerteágazóan gyökerezik a judaizmusban. Az evangéliumok véglegesítői aztán – nem az evangélisták! –, bizonyos érdekektől vezetve, Jézus kereszthalálával kapcsolatban meghamisították a valóságot, a tényeket... Az antiszemitizmus magvait hintve el ezzel. Sok száz évvel később e koleránál és pestisnél butább társadalmi betegséggel kapcsolatban – amely nélkül a holokauszt nem lett volna lehetséges – a következőt nyilatkozta Einstein: „Lehangoló a tudat, hogy olyan korban élünk, amelyben egyszerűbb dolog egy atomot kettéhasítani, mint egy előítéletet lerombolni.”

LAJOS Sartre szerint „a zsidók ügye már félig nyert ügy volna, ha csak annyi szenvedéllyel és kitartással védenék őket a barátaik, mint amennyivel az ellenségeik el akarják pusztítani”.

FERENC „Vádirat az antiszemitizmus ellen” című könyvében írja ezt.

LAJOS Teljesen véletlenül került a kezembe...

FERENC A pogány nácik és cinkosaik tehát egy népet feszítettek keresztre; s a tömeghalál látszólag elfedi az egyedi sorsot, az egyes ember kínszenvedését... Egy ember kínhalála: tragédia. Hatmillió ember pusztulása: statisztikai adat...

Síri csend, kegyeletteljes. Mary visszatér a szobába. Ferenc a magnóhoz lép, kazettát cserél; és alighogy bekapcsolja a készüléket, minden hangszóróból teljes hangerővel árad a zene: John Lennon „Imagine” című dala szól; közben aláereszkedik a

Függöny

Vége a darabnak